

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าย้อมครามบ้านโคกภู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Developing School Curriculum for Additional Subject Entitled “Ban Kokphu
Indigo Dyed Cloths” for Prathom Suksa 6, Ban Kokphu School,
Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1

อารมณ ดาบพลอ่อน¹ ประยูร บุญไช้² สํารายู กําจัดภัย³

Arom Dabpolon¹ Prayoon Boonchai² and Sumran Gumjudpai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตร 3) ศึกษาทักษะ การปฏิบัติงานของนักเรียน และ 4) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรของนักเรียน

การพัฒนาหลักสูตรมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน ปีการศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม 2) คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดทักษะปฏิบัติงาน 5) แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีชนิดสองกลุ่มสัมพันธ์กัน (Dependent samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.43/81.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
3. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตรเท่ากับร้อยละ 82.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70
4. เจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ผ้าย้อมครามบ้านโคกภู

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

This study was conducted with These purposes: 1) to develop the school curriculum for additional subject entitled “Ban kokphu Indigo Dyed Clothes” for Prathom Suksa 6, Ban kokphu school, Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1 to attain its standard efficiency of 80/80, 2) to compare the students’ achievements gained before and after learning through the developed curriculum, 3) to investigate the students’ operational skills, and 4) to explore the students’ attitudes towards learning through the developed curriculum.

The curriculum development consisted of four stages: 1) investigating and exploring the basic information, 2) constructing the curriculum, 3) trying out the curriculum, and 4) assessing and improving the curriculum. The subjects were 22 Prathom Suksa 6 students who were studying in 2015 academic year. The instruments used in the study included the following: 1) the school curriculum for an additional subject, 2) the curriculum handbook and learning plans, 3) an achievement test, 4) the form to examine the students’ operational skills, and 5) a questionnaire to survey the students’ attitude. The statistics employed to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples).

The study showed the following results:

1. The developed curriculum contained its efficiency of 83.43/81.02 which was higher than the set criteria of 80/80.
2. After the students had learnt through the developed curriculum, their achievement was statistically higher than that of before at .01 level of significance.
3. The operational skills of the students who learnt through the curriculum were 82.41% which was higher than the established criteria of 70%.
4. The students’ attitude towards the curriculum was at the high level.

Keywords : Development of school Curriculum for Additional subject, indigo dyed cloths

กุ่มิหลั้ง

หลั้กสูตรแกนกลางการศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำหลั้กสูตรไปสู้การปฏิบัติในระดับเขตพื้นทึ่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลั้กสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนชั้นต่ำ

ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลั้กสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลั้กฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ และยังต้องถึนและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลั้กสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก

และเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2-3)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากลเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 204) ทั้งนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่านักเรียนต้องเข้าใจการทำงานและปรับปรุงงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบ และมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึก นำความรู้ที่ได้สร้างชิ้นงาน เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้น รู้และเข้าใจอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 207)

การทอผ้าถือเป็นอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่งของคนในท้องถิ่น มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นการทอผ้าเพื่อใช้นุ่งห่มในชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมอาชีพทอผ้าอย่างจริงจังโดยเฉพาะโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทำให้คนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาด้านอาชีพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดสกลนครนับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อของชุมชน ได้รับความนิยมนำชื่อเสียงระดับประเทศและยังเผยแพร่ออกไปสู่ชาวต่างประเทศอีกด้วย จังหวัดสกลนครได้กำหนดให้หน่วยงานราชการ

โรงเรียนทุกแห่งแต่งกายด้วยผ้าอ้อมครามไปปฏิบัติราชการ 1 วัน ใน 1 สัปดาห์ เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพการทอผ้าอ้อมครามในหมู่บ้านต่างๆ ปัจจุบันมีการผลิตสีครามและผ้าอ้อมครามในชนบทบางแห่งเท่านั้น สีครามและผ้าอ้อมครามเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ กระบวนการผลิตไม่ทำลายสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ผ้าอ้อมครามจากจังหวัดสกลนครได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างมากว่าสวย คุณภาพดี ทั้งนี้เพราะความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำและแสงแดด อีกทั้งมีผู้เชี่ยวชาญในการทำเนื้อคราม (อนุรัตน์ สายทอง, 2547, หน้า 1)

บ้านโคกภู อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ชาวบ้านมีอาชีพทอผ้าอ้อมครามอย่างแพร่หลาย มีการผลิตน้ำครามและทอผ้าอ้อมครามเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจ จนผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ สาเหตุเป็นเพราะผู้ที่ผลิตผ้าอ้อมครามนั้นส่วนมากจะมีอายุมากแล้ว อยู่ในช่วงระหว่าง 40-60 ปี อีกทั้งเยาวชนรุ่นหลังนั้นไม่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรื่องนี้

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าอ้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต เป็นการพัฒนาอาชีพ ร่วมอนุรักษ์ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าอ้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

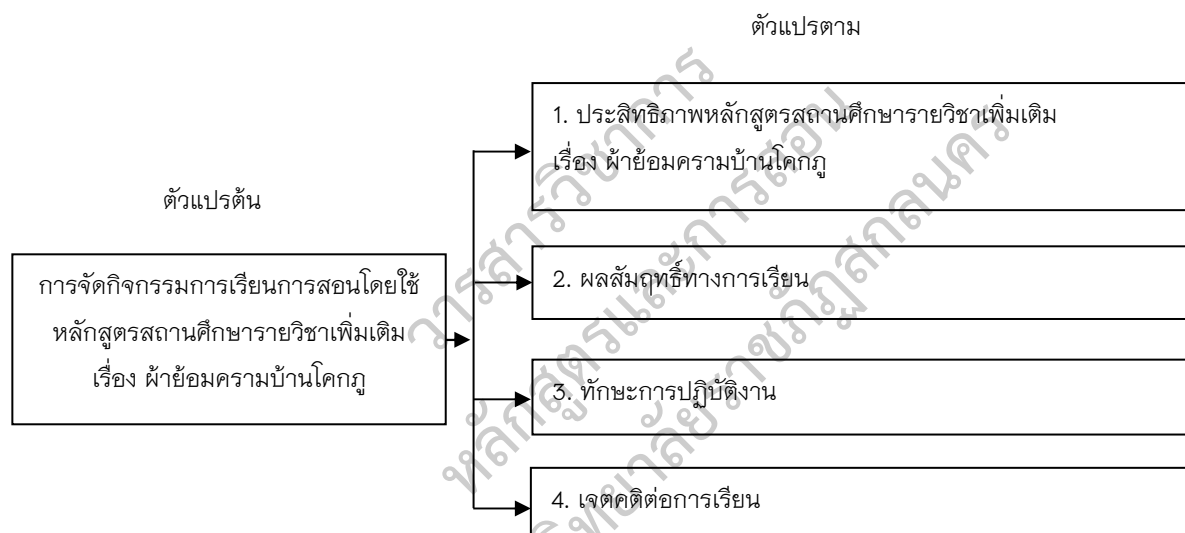
2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมคราม บ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิผล 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ระหว่างก่อนและหลังได้เรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ได้เรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 หลังได้เรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็น ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู และเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$)

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู

4. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

5. แบบวัดเจตคติต่อการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับความต้องการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและเทคโนโลยี หลักสูตรสถานศึกษา มาเป็นพื้นฐานในการร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตรวจสอบหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ปรากฏว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$) ซึ่งมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

3. ทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้ทดลองสอนด้วยตนเอง ใช้เวลา 20 ชั่วโมง รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.2 ทดลองใช้หลักสูตร โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน วัดความรู้ภาคทฤษฎีและวัดทักษะปฏิบัติ

3.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน วัดทักษะปฏิบัติ และวัดเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 ข้อ จากนั้นจึงนำคะแนนมาวิเคราะห์ ดังนี้

1) นำผลการสอบในระหว่างเรียนและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2) นำผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3) นำผลการทดสอบวัดทักษะปฏิบัติหาคะแนนเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

4) นำผลการวัดเจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 คะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยใช้สูตร E_1/E_2

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร Dependent Samples t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.43/81.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

2. ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนตามหลักสูตรสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตร เท่ากับร้อยละ 82.41 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

4. เจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตร ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.43/81.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมตามขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาสภาพความต้องการของโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น ความรู้เกี่ยวกับฝ้าย้อมคราม หลักสูตร และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์ความต้องการ การพัฒนาวิชาชีพ เรื่อง ฝ้าย้อมคราม โดยการสัมภาษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ได้รับความรู้ เคล็ดลับต่างๆ ในการผลิตฝ้าย้อมคราม และการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตาม ขั้นตอนที่ถูกต้องและได้ข้อมูลตามต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 77-79) ที่กล่าวว่า การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานทำให้ทราบข้อเท็จจริงหลาย อย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยตรงและโดยอ้อม 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู โดยกำหนด องค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการและ เหตุผล จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งครบถ้วนตามหลักการและ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยหลักการของ ชำรง บัวศรี (2542, หน้า 8-9 อ้างถึงใน ประสาท เมืองเฉลิม, 2553, หน้า 15) Taba (1962, pp. 422-423 อ้างถึงใน ประสาท เมืองเฉลิม, 2553, หน้า 21) และ Tyler (1968, p. 1) ที่กล่าวว่า โครงสร้าง หลักสูตรมี 4 ประการ จุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการให้ เกิดประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายบรรลุผล วิธีการจัดประสบการณ์ เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการประเมิน เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมาย 3) การตรวจสอบหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ก่อนนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม แล้วนำไปให้ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดการเรียนการสอน สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษในการย้อมสีครามและการทำผ้าคราม ผู้วิจัยได้ ปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการผลิตฝ้าย้อมครามให้คำแนะนำ ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และเนื้อหา และตรวจสอบคุณภาพ ก่อนนำไปใช้ ซึ่งหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 95) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ การพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินใจเกี่ยวกับ องค์ประกอบต่างๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กัน อย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำหลักสูตรนั้นมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ดังที่ ประยูร บุญใช้ (2548, หน้า 1) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมา ใช้ในการตัดสินใจหาข้อบกพร่องหรือปัญหาเพื่อหาทาง ปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มี คุณภาพยิ่งขึ้นหรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ และ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, อ้างถึงใน ประสาท เมืองเฉลิม, 2553, หน้า 41) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพื่อการ ปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ

ของหลักสูตรการปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับดูแลและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร ว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่และทราบคุณภาพผู้เรียน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูรา พิมพ์เรือง (2552, หน้า 122) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ จากวัสดุท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลักสูตรที่ พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 88.05/88.23 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ดวงกมล มหาโยธี (2553, หน้า 161) ได้พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวัน พิทยาสรรพ์ พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 93.31/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วนงค์ ราศรี (2554, หน้า 198) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการวาดแผนไทย กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าฝาง พบว่า ประสิทธิภาพ ของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 83.42/81.22 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติมที่เป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง ได้ศึกษาและ ฝึกประสบการณ์การ เรียนรู้และฝึกทักษะการทำงานอาชีพ การผลิตผ้าย้อมครามกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จนสามารถ เข้าใจในเรื่องนี้และมีทักษะการทำงานได้เป็นอย่างดี จึงสามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรให้มีสาระการเรียนรู้ และ กระบวนการปฏิบัติทุกขั้นตอนได้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ทราบว่าเนื้อหาใดเหมาะสม มีความสำคัญ และมีความ ยากง่ายอย่างไร และควรใช้เวลาเท่าใด ให้มีความ สอดคล้องสัมพันธ์กัน จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการให้ ความรู้ ความเข้าใจให้คำปรึกษา การฝึกปฏิบัติงานการผลิต ผ้าย้อมครามในแต่ละขั้นตอนให้กับนักเรียนด้วยการฝึก ปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ ที่วางไว้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือเป็นการวางแผนและ เตรียมการสอนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ และคุณค่าของการเรียนรู้เรื่องดังกล่าว

2. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเพราะหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน มีเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยสามารถจัดกระบวนการเรียน การสอนให้เป็นไปตามขั้นตอนของกิจกรรมตามแผนการ จัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ตลอดจน ได้รับคำแนะนำจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมที่ หลากหลาย เช่น การสาธิต การทำงานกลุ่ม ส่งเสริมให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุภารัตน์ ปาละลี (2550, หน้า 132) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผ้าย้อมคราม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน เตือศรีไพรวัลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพรทิพย์ พงษ์พันทนา (2555, หน้า 146-147) ได้ศึกษาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการเรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าย้อมครามบ้านโคกภู ชั้นประถม ศึกษปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากลนคร เขต 1 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดทำ สาระการเรียนรู้หลักสูตร เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับวัยและวุฒิของผู้เรียน มีกิจกรรมที่น่าสนใจ มีการเสริมแรงอย่างทั่วถึงเป็นการกระตุ้นให้อยากเรียนเกิด ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย และสามารถประสบความสำเร็จใน การเรียนได้เป็นอย่างดี

3. คณะกรรมการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม เป็นเพราะหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามขั้นตอนของกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ตลอดจนได้รับคำแนะนำจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การทำงานกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งซึ่งตามกระบวนการสอนทักษะปฏิบัติ 5 ขั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แนวคิดจาก นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์ (2535, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550, หน้า 296-298) นนทชัย เวยสาร (2546, หน้า 33) Simpson (1972, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550, หน้า 244-245) Harrow (1972, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550, หน้า 243-244) และ Davies (1971, อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550, หน้า 224-245) ผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น ชั้นที่ 1 ชั้นการแนะนำ (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน) เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน เช่น นำเสนอตัวอย่างผ้าคราม การพูดคุยซักถาม การเสนอความคิดเห็นถึงเนื้อสาระที่เรียน ชั้นที่ 2 ชั้นการเตรียมความพร้อมผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้ เพลง เกม และมีส่วนร่วมในการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ชั้นที่ 3 ชั้นการสาธิต เป็นขั้นที่ผู้วิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นอธิบาย ให้ความรู้และสาธิตการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ชั้นที่ 4 ชั้นการลงมือปฏิบัติ ผู้วิจัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยดูแลอย่างใกล้ชิด และเสนอแนะเมื่อพบข้อบกพร่องของนักเรียนให้แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานของตนเอง ชั้นที่ 5 ชั้นการประเมิน ปรับปรุงและประยุกต์ใช้ โดยประเมินทักษะการปฏิบัติงานในแต่ละฐานเป็นรายบุคคล พร้อมเสนอแนะเสริมความรู้ให้เทคนิคการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการนำเสนอผลงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวส่งผลให้

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย พรทิพย์ จันปุ่ม (2548, หน้า 129) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทอผ้าด้วยเส้นใยฝ้ายย้อมสีธรรมชาติของบ้านปงเป๋ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนโพนทราย จังหวัดมุกดาหาร พิจิตรา ที่สุกะ (2549, หน้า 122) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทอผ้ามัดหมี่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ประยูร บุญใช้ (2550, หน้า 82-83) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการอบรมครู และนักเรียนสำหรับหลักสูตรอบรมนักเรียน พบว่านักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติการย้อมสีครามและการทำผ้าย้อมครามสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ สูงกว่าร้อยละ 70 สุภารัตน์ ปาละสี (2550, หน้า 144-145) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผ้าย้อมคราม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเตือศรีโพธิ์วัลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากงนคร เขต 3 และนาวา ศรีษะเนตร (2553, หน้า 128-129) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีราษฎร์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากงนคร เขต 1 ดังนั้นการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าย้อมครามบ้านโคกภู มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่องาน ร่วมมือกันแก้ปัญหา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติงานสูงขึ้น

4. เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนของนักเรียนหลังเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของผ้าย้อมคราม โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับผ้าย้อมครามหลากหลายรูปแบบที่ผลิตโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับความนิยมนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การเรียนการสอน เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ มีการเตรียมการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่หลากหลายตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้จากของจริงให้นักเรียนได้สัมผัสลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหา ครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ให้แรงเสริมโดยการให้ความสนใจ กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ ทำให้ผู้เรียนตั้งใจและเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนี้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้วยังส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อผ้าหม้อขอมและอาชีพทอผ้าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียนของ ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531, หน้า 8-15 อ้างถึงใน สุภารัตน์ ปาละลี, 2550, หน้า 64) กล่าวว่า เจตคติไม่ได้เกิดขึ้นโดยกำเนิดหรือพันธุกรรมแต่เกิดขึ้นภายหลังอาจเกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบหรือเกิดจากการได้รับแรงเสริมกำลังใจหรืออื่นๆ วันเพ็ญ จันทร์เจริญ (2546, หน้า 58) กล่าวถึงการสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียนว่า ระบุให้ชัดเจนถึงเจตคติที่ต้องปลูกฝังสอนเนื้อหาความรู้ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ต้องการปลูกฝังให้นักเรียนเข้าใจ จัดหาตัวอย่างบุคคลที่เป็นตัวแบบให้นักเรียนได้รู้จักหรือได้เรียนรู้ อาจเป็นบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว หรือบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ได้ รัชนก อินทร์จันทร์ (2552, หน้า 60) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาการประดิษฐ์ เรื่องการใช้ตุ๊กล้านนา โรงเรียนสันติวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรรายวิชาการประดิษฐ์ เรื่องการใช้ตุ๊กล้านนา อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของนาวา ศรีษะเนตร (2553, หน้า 129) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านท่าวัด “ครูราษฎร์บำรุงวิทย์” พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนหลังได้เรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากขึ้นไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ พงษ์พินนา (2555, หน้า 168) ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแรศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า เจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าหม้อขอมบ้านโคกภู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงเป็นการสร้างความตระหนักในการเห็นคุณค่า และสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียน เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าหม้อขอมบ้านโคกภู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่อยู่ในเกณฑ์สามารถนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนบริบทใกล้เคียงกัน

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ผ้าหม้อขอมบ้านโคกภู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น อาจยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ โดยครูและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้กระตุ้นจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ

1.4 ครูผู้สอนควรมีใจรักในท้องถิ่นรักผ้าหม้อขอมจริงจะถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ให้พร้อมก่อนการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาคควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เช่น ให้การสนับสนุนและเผยแพร่หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู แก่ครูผู้สอน เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ฝ้าย้อมครามบ้านโคกภู ในรูปแบบการบูรณาการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

3.2 ควรศึกษาตัวแปรตามในด้านต่างๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ดวงกมล มหาโยธี. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี*

เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ทิศนา แหมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 6.*

กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทชัย เวยสาร. (2546). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในการใช้เครื่องมือช่าง สำหรับนักเรียน*

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเดื่อศรีโพธิ์วัณย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 3.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นาวา ศรีชนะเนตร. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

โรงเรียนบ้านท่าวัด “ศุภราชบุรีบำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประยูร บุญใช้. (2548). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตร : เอกสารประกอบการเรียนการสอน รายวิชาการพัฒนา*

หลักสูตรและการสอน. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

_____. (2550). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการย้อมสีครามและการทำฝ้าย้อมคราม*. สกลนคร:

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2553). *หลักสูตรการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พรทิพย์ จันปุ่ม. (2548). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทอผ้าฝ้ายด้วยเส้นใยฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ของบ้านโป่งเป้า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนโพนทราย จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรทิพย์ พงษ์พันทนา. (2555). หลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิจิตรา ทีสุกະ. (2549). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทอผ้ามัดหมี่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชนก อินจันทร์. (2552). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชางานประดิษฐ์ เรื่องการใช้ตุ้งสำเนา โรงเรียนสันติวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2546). การเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุภารัตน์ ปาละลี. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องฝ้ายย้อมคราม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเดื่อศรีโพธิ์วัลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อนงค์ ราษรี. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการนวดแผนไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อนรรตน์ สายทอง. (2547). การผลิตสื่อจากต้นคราม. วารสารศูนย์วิทยาศาสตร์, 1(2), 1-6.
- อุรา พิมพ์เรือง. (2552). พัฒนาการหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ จากวัสดุท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Tyler. (1968). *Basic principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.